

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS CENTRS

Projekta

„Dzīvot Latvijā - 3”

pieredze

2013

Saturs

Izglītības attīstības centra projekts „Dzīvot Latvijā - 3”	2
The project of the Education development centre “Living in Latvia - 3”	4
Проект Центра развития образования «Жить в Латвии - 3»	5
Kā labāk dzīvot Latvijā?	8
Divvirzienu integrācija jeb interešu klubi	11
Latviešu valodas atbalsta kluba darbībā gūtā pieredze: veiksmes, problēmas un to iespējamie risinājumi	15
Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai. Grantu programma „Atspēriens”	16
Projekta dalībnieku viedoklis - vajadzības un novērtējums	19

*„Mūsdienu pasaule ir pārlietu dinamiska un pārmaiņas -
pārlietu komplicētas, lai tās pilnībā varētu pārredzēt tikai politikas īstenotāji.”*

Valsts prezidents Andris Bērziņš, analizējot Latvijas un Eiropas Savienības ģeopolitiskās un ekonomiskās perspektīvas.
05.02.2013.

Sabiedrība pārveidojas. Cilvēki kļūst dinamiskāki, maina savas darba un dzīves vietas, ceļo un veido attiecības ar citiem visdažādākajās vietās pasaulē. Ja šodien jaunietim jautātu - vai tu visu savu turpmāko dzīvi veidosi vietā, kur esi piedzimis, visticamāk, ka atbilde skanētu - nē. Nošķirt cilvēkus grupās - vietējais un iebraucējs kļūst aizvien sarežģītāk. Kuru cilvēku uzskatīt par vietējo strauji mainīgā pasaulē? Cik ilgi uz cilvēku attiecināt vārdu iebraucējs? Šodienas realitāte aktualizē pavisam citus jautājumus - kā iekļauties un kļūt piederīgam vietai, kur esi ieradies dzīvot, kā pieņemt cilvēkus, kuri ieradušies no citurienes, un kā vājināt dalījumu savējos un svešajos. Pārmaiņu radīto izaicinājumu mazināšanā aizvien lielāka loma ir indivīdiem un nevalstiskajām organizācijām.

Izglītības attīstības centra projekts „Dzīvot Latvijā - 3”

Linda Ugaine,
Projekta koordinatore

Kopš 2009. gada Izglītības attīstības centrs (IAC) īsteno projektus Eiropas Savienības Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldīšanas pamatprogrammas Eiropas trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda ietvaros. Četru gadu laikā esam izveidojuši un īstenojam integrācijas programmu „Dzīvot Latvijā”, kurā katru gadu aktīvi iesaistās cilvēki, kas nesēn pārcēlušies uz dzīvi Latvijā. Projektu mērķis ir veicināt trešo valstu valstspiederīgo - ar dažādu ekonomisko, sociālo, un etnisko izcelsmi, atšķirīgu kultūru, reliģiju un valodu - integrāciju Latvijas un Eiropas sabiedrībā.

Šī gada projektā iesaistījās vairāk kā 50 cilvēki, kas iebrāukuši uz dzīvi Latvijā no Krievijas, Ukrainas, Kazahstānas, Moldovas, Baltkrievijas, Japānas, Austrālijas, Amerikas. 2013. gadā, līdzīgi kā citus gadus, no janvāra līdz jūnijam viņi apguva programmu, kurā ietilpa daudzveidīgas aktivitātes četrās saturiskajās jomās: „Es Latvijas sabiedrībā”, „Latvijas saimniecība un nodarbinātība”, „Latvijas valsts likumdošanas pamati” un „Latvijas vēsture, kultūra un tradīcijas”.

Saprotot, ka dzīvi svešā valstī nav iespējams iepazīt vien teorētiski, līdzās semināriem Izglītības attīstības centrā un plaša teorētiskā klāsta tālākizglītības materiāliem projekta dalībniekiem tika piedāvāta aktīva praktiskā programma, ko veidoja izglītojošas ekskursijas, tikšanās ar vietējiem iedzīvotājiem dažādos Latvijas novados, latviešu valodas atbalsta klubi un konsultācijas ar dažādu jomu speciālistiem. Galvenais princips, veidojot pasākumu programmu, bija piedāvāt pēc iespējas plašu ieskatu dažādās dzīves jomās un reaģēt uz dalībnieku vajadzībām. Zināms, ka viens no iebraucējiem būtiskiem jautājumiem ir iespēja apgūt un praktizēt latviešu valodu - arī to centāties īstenot atbilstoši dalībnieku vajadzībām, organizējām latviešu valodas atbalsta klubu nodarbības. Savukārt dalībniekus interesējošie jautājumi, piemēram, par iespējām uzsākt savu biznesu, dokumentācijas noformēšanu un izglītības dokumentu pielīdzināšanu, medicīnisko aprūpi, psiholoģisko adaptāciju, sociālo jomu u.c. tika risināti, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus - konsultantus. Nozīmīgu projekta daļu veidoja interešu klubi dažādos Latvijas novados un iepazīšanās ar vietējiem cilvēkiem un dzīvi ārpus Rīgas. Priekšstatu par Latviju veido ne tikai galvaspilsētas iepazīšana - tieši cilvēki Latvijas attālākajās pilsētās un laukos parāda Latvijas nokrāsas. Paviesojāmajos Kuldīgā, Gulbenē, Viļķenē un Rojā, kur pozitīvā atmosfērā veidojās savstarpējās saiknes, izpratne par kopīgo un atšķirīgo, kontakti un savstarpējais atbalsts. Plašāks ieskats projekta notikumos IAC mājas lapā <http://www.iac.edu.lv/aktualie-projekti/dzivot-latvija-3/>

Paldies visai IAC komandai par darbību projektu īstenošanā - projekta vadītājai Iveta Vērsei un centra speciālistiem Ingūnai Irbītei, Dainai Zelmenei, Aijai Rusiņai, Līgai Puniņai. Kā arī milzīgs PALDIES par sadarbību projekta atbalstītājiem: ekspertiem - konsultantiem, tulkiem un partneriem, visiem tiem, kas palīdzēja īstenot šī gada daudzkrāsaino programmu caur sniegiem, dubļiem, ābeļu ziediem un siltām jūras smiltīm, bija pozitīvi un atvērti projekta īstenošanu idejām un ikvienam projekta dalībniekam!

Мнение участника проекта

Екатерина Хорзеева

В конце 2011 года я вместе с мужем и двумя детьми переехала в Латвию. Почти сразу мы получили приглашение поучаствовать в проекте “Жить в Латвии - 2”, а позже - и в “Жить в Латвии - 3”.

Сейчас, когда проекты завершены, у меня есть возможность оценить их влияние на жизнь нашей семьи и на мои личные ощущения от проживания в новой стране.

Очевидный плюс - это получение информации, которая нужна как воздух, когда ты оказываешься в непривычных условиях. Многие юридические, исторические, административные вопросы стали гораздо более понятными и от этого - менее страшными. А еще я теперь знаю, какое латвийское мороженое делается из натуральных сливок и вообще каким продуктам больше всего доверяют местные жители:)

В рамках проекта мы посетили множество музеев, галерей, театров и концертных залов. И это не только обогатило культурный багаж. Также это создало уютное ощущение “я здесь был”, которое возникает каждый раз, когда ты проходишь мимо одного или другого здания в центре Риги. Такие незначительные на первый взгляд мелочи очень влияют на самоощущение в новой стране и в новом городе, позволяют почувствовать себя почти как дома.

Проект “Жить в Латвии 3” больше всего запомнился так называемыми клубами по интересам. На этот раз они были организованы в виде поездок в города и поселки всех четырех регионов страны. Мы посетили Кулдигу, Вилькене, Гулбене и Рою. Сначала я была удивлена, что были выбраны не самые популярные туристические направления типа Сигулды. Но сейчас понятно, что именно благодаря этому мы получили настолько уникальный опыт. Вся программа была нацелена на то, чтобы уйти от заезженных туристических троп и увидеть настоящую Латвию, зачастую имеющую мало общего с изображениями на открытках. И я очень благодарна организаторам за то, что был выбран именно такой подход. Посещая обычные места типа школ, библиотек, небольших мастерских и домов культуры, общаясь с местными жителями, мы могли сделать собственные выводы, где-то восхититься, а где-то расстроиться, но главное - чуть больше понять страну и то, как и чем живут ее люди.

Проект “Жить в Латвии” подарил и еще одну возможность - общение с людьми, которых объединяет лишь одно - переезд в Латвию. Во всем остальном мы были очень разными. Организаторам наверняка пришлось нелегко при составлении единой программы для столь разношерстной компании. Но думаю, что для участников это была прекрасная возможность обменяться опытом и научиться чему-то друг у друга. Участница проекта из Японии стала для меня примером спокойной мамы, которая полностью доверяет своему ребенку и дает ему свободу, даже в те моменты, когда он стоит на крутом обрыве. А женщина, которая в детстве была отправлена в ссылку и не один год прожила в нечеловеческих условиях, - поразила меня своим оптимизмом и умением по-детски удивляться. Вообще общение - один из самых важных моментов данного проекта. Именно от его нехватки большинство из недавно переехавших сильно страдают. Было заметно, что организаторы это прекрасно понимают. По крайней мере, к постоянным задержкам заболтавшихся во время кофе-брейков они относились очень лояльно:) И это дало свои результаты. Насколько мне известно, некоторые участники проекта встречаются и вне мероприятий - приглашают друг друга в гости, созваниваются.

Очень важно, что организаторами были созданы максимально комфортные условия в отношении языка. Семинары проводились на латышском языке, но при этом всегда присутствовал профессиональный переводчик (на русский и при необходимости - на английский язык). Таким образом, мы одновременно слышали латышскую речь (столь необходимая практика) и при этом имели возможность воспринимать информацию и говорить на родном языке.

Большое спасибо команде IAC, которая воплотила в жизнь проекты “Жить в Латвии”! Это было интересно, полезно и важно.

The project of the Education development centre “Living in Latvia - 3”

Linda Ugaine,
project coordinator

Since 2009 the Education Development centre (EDC) is implementing projects in the framework of the European fund of the Integration of Third-country nationals of the key program of the European Union Solidarity and management of migration flows. Over the four years we have developed and are implementing the integration program “Living in Latvia” which every year actively involves people who have recently settled in Latvia. The aim of the project is to promote the integration of third country nationals who have different economic, social, cultural, religious, linguistic and ethnic origin in Latvia and the European Union.

More than 50 people who have arrived from Russia, Ukraine, Kazakhstan, Moldova, Byelorussia, Japan, Australia, and the USA and settled in Latvia participated in this year’s project. Like in other years from January to June they acquired the program, which included diverse activities in four content areas: “Me in the society of Latvia”, “Economy of Latvia and employment”, “Legislation foundations of Latvia as a state” and “History, culture and traditions of Latvia”.

Realizing that it is impossible to get to know a foreign country just through theory, along the seminars that took place in Education Development centre and extensive theoretical further education materials, the project participants were offered an active practical program, which included excursions, meetings with local inhabitants in different regions of Latvia, the Latvian language support group and consultations with experts from different areas. The main principle developing the program of activities was to provide as broad as possible insight in different areas of life and to react to participants’ needs. It is known that one of the essential issues for immigrants is the possibility to acquire and practice the Latvian language - we tried to implement it according to participants’ needs and organized practical classes of the Latvian language support group. The issues that were of interest to participants, for instance, the possibilities to start one’s own business, the needed documentation and the recognition of education documents, health care, psychological adaptation, social issues, etc. were solved inviting experts- consultants in the particular area to the seminars. The interest group meetings in different regions of Latvia and getting acquainted with the local people and life outside Riga formed an important part of the project. Sightseeing in Riga does not give the idea about Latvia; people in the most remote towns and countryside of Latvia show the nuances of Latvia- we visited Kuldiga, Gulbene, Viļķene and Roja where mutual relations, understanding about the common and different, contacts and mutual support developed in a positive atmosphere. More information on the project events is available in the webpage of EDC <http://www.iac.edu.lv/aktualie-projekti/dzivot-latvija-3/>

Thank you to all EDC team for the project implementation - project manager Iveta Vērse and EDC specialists Ingūna Irbīte, DainaiZelmene, Aija Rusiņa, Līga Puniņa. The enormous THANK YOU for cooperation goes to supporters of the project - consultants, interpreters and partners, all those who helped to implement this year’s multi-coloured program through snow, mud, apple blossoms and warm beach sand, who were open and positive to the ideas of the project implementers and to every participant of the project!

Проект Центра развития образования «Жить в Латвии - 3»

Линда Угайне,
координатор проекта

С 2009 года Центр развития образования (ИАС) осуществляет проекты в рамках программы Европейского фонда интеграции подданных третьих стран в ключе Основной программы солидарности и управления миграционными потоками Европейского Союза. В течение четырёх лет мы создали и осуществляем программу «Жить в Латвии», в которой каждый год принимают участие люди, недавно приехавшие жить в Латвию. Цель проектов - способствовать интеграции в латвийском и европейском обществе подданных третьих стран с различным социальным, культурным, религиозным, языковым и этническим происхождением. В этом году в проекте приняли участие более 50 человек, приехавших жить в Латвию из России, Украины, Казахстана, Молдовы, Белоруссии, Японии, Австралии, США. Как и в предыдущих проектах, с января по июнь они осваивали программу, состоящую из многообразных мероприятий по четырём темам: «Я в латвийском обществе»; «Латвийская экономика и занятость в Латвии»; «Основы законодательства Латвийского государства»; «История, культура и традиции Латвии».

Так как жизнь чужого государства невозможно узнать, изучая одну лишь теорию, то наряду с семинарами, которые проходили в Центре развития образования, и изучением материалов дистанционного обучения участникам проекта была предложена обширная практическая программа: экскурсии, встречи с местными жителями разных культурно-исторических краев Латвии, группы поддержки по изучению латышского языка и консультации со специалистами разных сфер. Основным принципом при создании программы мероприятий было желание предложить наиболее широкий взгляд на различные стороны жизни и реагировать на потребности участников проекта. Известно, что одним из наиболее существенных проблем для приезжих является возможность изучения и применения латышского языка. Этот вопрос мы старались также решать, учитывая потребности участников проекта, и организовали занятия клуба по поддержке изучения латышского языка. В свою очередь, для решения волнующих участников вопросов о том, как начать свой бизнес, об оформлении необходимой документации и приравнивании диплома, медицинском обслуживании, психологической адаптации, социальном обеспечении и др. приглашались соответствующие специалисты-консультанты. Существенной частью проекта стали клубы по интересам, которые проводились в разных культурно-исторических краях Латвии и предоставили возможность познакомиться с местными жителями и узнать о жизни за пределами Риги. Представление о Латвии создаётся не только в Риге; именно люди в других городах Латвии и сельские жители позволяют увидеть эту страну во всём её многообразии. Мы гостили в Кулдиге, Гулбене, Вилькене и Рое, где в доброжелательной атмосфере зарождалось взаимопонимание, создавалось мнение об общем и различном, устанавливались контакты и предоставлялась необходимая поддержка. Более подробная информация о мероприятиях проекта - на домашней страничке ИАС <http://www.iac.edu.lv/aktualie-projekti/dzivot-latvija-3/>.

Благодарим за осуществление проекта всю команду ИАС - руководителя проекта Ивету Версе и специалистов центра: Линду Угайне, Ингуну Ирбите, Дайну Зелмене, Айю Русиню, Лигу Путнiniu. Огромное СПАСИБО за сотрудничество также экспертам - консультантам, переводчикам, партнёрам и всем, кто, невзирая на снег и слякоть, а также во время цветения яблонь и прогулок по тёплому морскому песку помогал осуществлять яркую программу этого года, был открыт и позитивно настроен по отношению к идеям организаторов проекта и каждому участнику проекта!

Dzīvot Latvijā

Izglītības attīstības centra (IAC) projekts
trešo valstu valstspiederīgajiem - cilvēkiem,
kuri nesen ieradušies uz dzīvi Latvijā - iespējams:

- satikt cilvēkus ar līdzīgu pieredzi un dalīties problēmu risinājumos;
- saņemt zināšanas un informatīvus materiālus par dzīvi Latvijā;
- darboties praktiskās nodarbībās un piedalīties izziņošanās ekskursijās;
- uzdot jautājumus un saņemt dažādu jomu ekspertu konsultācijas;
- papildināt latviešu valodas zināšanas;
- iegūt domubiedrus un draugus nākotnei, sadarboties ar IAC komandu un dažādu jomu speciālistiem.

Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda projektus IAC īsteno kopš 2009. gada.
Projektu dalībniekiem bijusi iespēja:

- klātienē semināros un tālmācībā apgūt zināšanas par Latvijas valsti un likumiem, ģeogrāfiju un iedzīvotājiem, saimniecību un nodarbinātību, vēsturi, kultūru, tradīcijām un citiem jautājumiem;
- saņemt nodarbinātības, pilsonības un migrācijas lietu ekspertu, juristu, psihologu, sociālo darbinieku, medicīnas, vispārējās un interešu izglītības ekspertu un citu speciālistu konsultācijas;
- piedalīties mācību ekskursijās Latvijas Republikas Saeimā, Latvijas Bankā, starptautiskajā lidostā „Rīga”, Rīgas domē, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā, mākslas muzejā Rīgas Birža, izstāžu zālē „Arsenāls”, Dabas muzejā, Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejā, Vecrīgā un citur, kā arī doties ekskursijās, iepazīt dzīvi un cilvēkus dažādās Latvijas vietās;
- apmeklēt izrādes Latvijas Nacionālajā operā, Latvijas Nacionālajā teātrī, Lielajā ģildē;
- noklausīties Raimonda Paula koncertu ar Maestro piedalīšanos un mācīties Līgo dziesmas Ilgas Reiznieces vadībā, apmeklēt latviešu dziesmu koncertu;
- praktiskās nodarbībās izgatavot māla traukus keramiķes Ingrīdas Žagatas darbnīcā „Ceplī”, cept maizi „Lāču” ceptuves maiznieku vadībā, liet sveces, iepazīt bišu dzīvi īsta bitenieka sabiedrībā, degustēt Latvijā audzētus un ražotus pārtikas produktus, apgleznot T kreklus, pīt Jāņu vainagus un citādi radoši izpausties;
- praktizēt un mācīties latviešu valodu atbalsta klubos.

Ja vēlaties uzzināt vairāk un iesaistīties turpmākajos IAC projektos,
apmeklējiet mājaslapu www.iac.edu.lv, zvaniet 67503730, rakstiet iac@latnet.lv!

Projekta „Dzīvot Latvijā - 3” dalībnieku atbildes.

Kāpēc labi dzīvot Latvijā?

- Man patīk Rīga, tā ir interesanta pilsēta, ar bagātu vēsturi, skaistu arhitektūru.
- Cilvēku savstarpējā saskarsme Latvijā ir cieņas pilna un toleranta. Cilvēkiem var uzticēties, var justies droši un komfortabli.
- Politiskā un ekonomiskā stabilitāte Latvijā dod pamatu drošai dzīvei. Latvija, būdama Eiropas Savienības valsts, dod noteiktas ekonomiskās un sociālās garantijas tās iedzīvotājiem.
- Man patīk cilvēki, kas šeit dzīvo un ko es satieku. Cilvēki ir laipni, starp cilvēkiem nav agresijas.
- Maniem bērniem Latvija ir droša vieta, kur dzīvot. Bērni var rotaļāties pagalmā, bērnus varu droši palaist uz skolu, zinu, ka ceļā un skolā viņi būs drošībā.
- Mani priecē iespēja mācīties par Latviju, mācīties latviešu valodu.
- Brīnišķīga ir Vecrīga ar saviem pieminekļiem, muzejiem. Man patīk Doma laukums, Daugavmala. Vecrīga agros rītos ir īpaša, tad tā izskatās kā pasakā.
- Latvijā ir skaista daba, tīrs ūdens. Ir pieejami kvalitatīvi pārtikas produkti, tos var patiesi baudīt un izgaršot.
- Mani bērni Latvijā var iegūt labu un kvalitatīvu izglītību. Tā ir laba gan skolā, gan arī apmeklējot mūzikas un sporta skolu.
- Man patīk Latvijas virtuve un ēdieni. Es baudu vietējos ēdienus.
- Skaista jūra, nepiesārņota daba mani iedvesmo.
- Latvijai ir laba atrašanās vieta - tā ir kā tilts starp Austrumiem un Rietumiem.
- Latvijā man ir lieliskas iespējas organizēt un plānot savu laiku, atpūsties un izmantot dažādas iespējas.
- Latvija ir mana vīra dzimtene. Viņš dzīvoja emigrācijā, un visi viņa sapņi bija saistīti ar Latviju. Mūsu dēlam ir latvisks vārds, gribam, lai viņam Latvija kļūst par dzimteni.
- Mēs ceram, ka ar laiku Latvijā uzlabosies ekonomiskā situācija un saimnieciskajā attīstībā tiks gūti panākumi, līdzīgi kā Latvijas brīvvalsts laikā.

Ar kādām grūtībām veiksmīgi esam tikuši galā pēc pārcelšanās uz dzīvi Latvijā?

- Apgūti latviešu valodas pamati. Es varu lasīt latviski, saprotu sarunvalodu. Tas ļauj justies daudz labāk un drošāk.
- Mums izdevās noīrēt mājokli.
- Atradām iespēju apmeklēt latviešu valodas kursus. Veiksmīgi nokārtojām latviešu valodas valsts eksāmenu.
- Mūsu bērns sāk lēnām pierast pie bērnudārza. Tam bija nepieciešams ilgs laiks, pagāja vairāki mēneši, kamēr viņš pierada pie apstākļu maiņas, valodas.
- Mans bērns Latvijā labi adaptējas, viņam patīk skolā, mūzikas un mākslas skola. Te var iegūt labu izglītību.
- Izdevās noformēt visus nepieciešamos dokumentus, ierēdņi, kārtojot formalitātes, bija laipni un pretimnākoši.
- Izdevās atrast ģimenes ārstu, izdevās noformēt visas formalitātes, lai iegūtu pabalstu bērniem.

Kā labāk dzīvot Latvijā?

Ingūna Irbīte un Daina Zelmene,
projekta „Dzīvot Latvijā - 3” koordinatores

*„Mūsdienu pasaule ir pārlietu dinamiska un pārmaiņas - pārlietu komplicētas,
lai tās pilnībā varētu pārredzēt tikai politikas īstenotāji.”*

Valsts prezidents Andris Bērziņš, analizējot Latvijas un Eiropas Savienības ģeopolitiskās un ekonomiskās perspektīvas.
05.02.2013.

Sabiedrība pārveidojas. Cilvēki kļūst dinamiskāki, maina savas darba un dzīves vietas, ceļo un veido attiecības ar citiem visdažādākajās vietās pasaulē. Ja šodien jauniešiem jautātu - vai tu visu savu turpmāko dzīvi veidosi vietā, kur esi piedzimis, visticamāk, ka atbilde skanētu - nē. Nošķirt cilvēkus grupās - vietējais un iebraucējs kļūst aizvien sarežģītāk. Kuru cilvēku uzskatīt par vietējo strauji mainīgā pasaulē? Cik ilgi uz cilvēku attiecināt vārdu iebraucējs? Šodienas realitāte aktualizē pavisam citus jautājumus - kā iekļauties un kļūt piederīgam vietai, kur esi ieradies dzīvot, kā pieņemt cilvēkus, kuri ieradušies no citurienes, un kā vājināt dalījumu savējos un svešajos. Pārmaiņu radīto izaicinājumu mazināšanā aizvien lielāka loma ir indivīdiem un nevalstiskajām organizācijām.

Uzņemt

Latvijā palielinās iebraucēju skaits no dažādām valstīm. Viena no grupām ir Eiropas trešo valstu valstspiederīgie. Latvijas valsts politika ir šos cilvēkus atbalstoša, tiek īstenoti daudzveidīgi integrācijas pasākumi, visbiežāk dažādu projektu ietvaros. Arī Izglītības attīstības centrs ar projektu „Dzīvot Latvijā - 3” iesaistās integrācijas politikas izvirzīto mērķu sasniegšanā. Projekts piedāvā daudzveidīgus atbalsta pasākumus cilvēkiem, kuri iebraukuši uz dzīvi Latvijā - izglītojošus seminārus, ekskursijas, interešu klubus, tikšanās ar dažādu jomu ekspertiem un latviešu valodas mācīšanos. Galvenais projekta aktivitāšu mērķis ir veicināt integrācijas procesus un iebraucēju adaptāciju Latvijas sabiedrībā. Projekts ielānoto sasniedz, par to liecina dalībnieku pozitīvie izvērtējumi pēc pasākumiem un par projektu kopumā.

Līdzās minētajiem mērķiem projekts sasniedz arī citus mērķus - tiek dots ieguldījums Latvijas sabiedrības izglītošanā un tiek paplašināta vietējās sabiedrības izpratne par to, kāpēc cilvēki ierodas uz dzīvi Latvijā un ar kādām problēmām iebraucēji saskaras, veidojot savu dzīvi šeit. Latvijas sabiedrība ilgstoši ir dzīvojusi samērā noslēgti, Latvijas iedzīvotāji ir izceļojuši uz citām valstīm, savējo problēmas svešumā likušās saprotamākas un tuvākas nekā to cilvēku problēmas, kuri pie mums ieradušies. Attieksme pret iebraucējiem vēsturiski veidojusies gana sarežģīta, un nereti pagātnes pieredze tiek piemērota šodienas situācijās. Par pozitīvas pieredzes vēstnešiem, kā paplašināt vietējās sabiedrības izpratni par imigrācijas procesiem, uzskatāmi interešu klubi vairākās Latvijas vietās - Kuldīgā, Gulbenē, Viļķenē un Rojā. Interešu klubu organizēšanā aktīvi iesaistījās dažādu vecumu un profesiju Latvijas iedzīvotāji ar daudzveidīgām interesēm - sākot no skolēniem un beidzot ar senioru klubu aktīvistiem. Interešu klubos notika Latvijas iedzīvotāju un iebraucēju neformālas tikšanās - kopā darināja putnu būrus, urba bērzus sulu tecināšanai, sarunājās par darba un uzņēmējdarbības iespējām, izzināja vēsturi, dalījās stāstos par brīvā laika pavadīšanu un vaļaspriekiem. Tas veidoja saprašanās tiltu starp abām pusēm. Interesanti, ka saskarsme ar iebraucējiem atgādināja piemirstas patiesības par Latviju mums pašiem, piemēram, ka Latvija ir droša vieta, kur dzīvot, te tiek piedāvāta laba izglītība bērniem, Latvijas medicīna ir kvalitatīva, Latvijas pārtika, gaiss un ūdens ir veselīgs, cilvēki ir laipni un pretimnākoši. Pasākumi stiprināja vietējās sabiedrības ticību sev, deva apziņu, ka mūsos ir daudz neizmantoju iespēju, ka varam būt atbalstoši un dodoši cilvēkiem, kuri Latviju izvēlējušies par vietu, kur veidot jaunu dzīvi.

Iekļauties

Ilgstoši īstenojot daudzveidīgus integrācijas pasākumus, apmācot un atbalstot cilvēkus, kuri Latvijā ieradušies uz dzīvi no citām valstīm, IAC ir uzkrājis nozīmīgu pieredzi, kā cilvēkiem no citām valstīm labāk iekļauties un adaptēties Latvijas sabiedrībā.

Valoda ir atslēga. Lai iekļautos, lai saprastu „spēles noteikumus”, lai varētu izmantot iespējas, ko sniedz valsts, un lai justos komfortabli, ierodoties uz dzīvi Latvijā, ir nepieciešamas latviešu valodas pamatzināšanas. Pēdējos gados, pateicoties dažādu projektu piedāvājumiem, pieaugusi iespēja apgūt latviešu valodu. Arī projekta laikā dalībnieki varēja praktizēt „dzīvu” valodu, kas noderētu sadzīvē, nevis „sastingušu” valodu, kas izmantojama vien pārbaudes darbu kārtošānā. Apbrīnojama un cieņas vērtā bija semināros vērojamā „dubultā” mācīšanās, kad dalībnieki sekoja informācijai par saimniecību, vēsturi, valsts pārvaldi un vienlaicīgi savās vārdnīcās meklēja un sev atzīmēja valodas frāzes, ko iegaumēt vēlāk, piemēram, - ko nozīmē mežu atjaunošana, tautas pašapziņa, sklandu rauši u.c. Visos projekta pasākumos tika veicināta latviešu valodas mācīšanās, klausoties un sarunājoties ar cilvēkiem, kuriem latviešu valoda ir dzimtā valoda, pie tam dalībnieki psiholoģiski atbalstošā vidē tika rosināti lietot latviešu valodu, stāstot par savām izjūtām un uzdotot jautājumus.

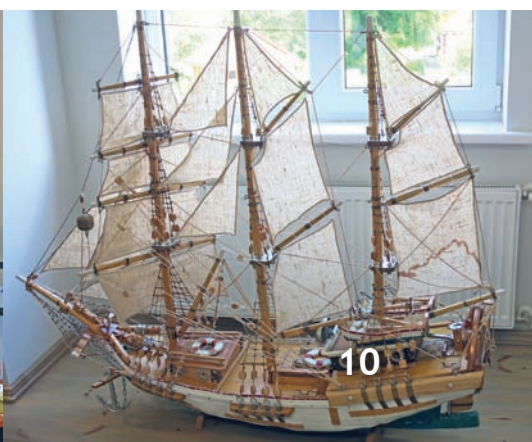
Zināšanas ir spēks. Bez pamatzināšanām par valsti, tās likumiem, iestādēm, vēsturi un saimniecību cilvēks ir tikai no malas vērotāja statusā, viņš nav piederīgs noteiktai sabiedrībai un tās kultūrtelpai. Tāpēc viens no iebraucēju sekmīgas adaptācijas noteikumiem ir mācīšanās. Projekta dalībnieki apguva četras programmas daļas - sava identitāte Latvijas sabiedrībā; Latvijas saimniecība un nodarbinātība; Latvijas valsts darbības pamatprincipi; Latvijas vēsture, kultūra un tradīcijas. Dalībnieki piedalījās semināros, diskusijās, papildus lasīja tālmācības materiālus, uzdeva jautājumus dažādu jomu ekspertiem, devās praktikumos uz muzejiem, kultūras objektiem, tikās ar Latvijas iedzīvotājiem. Lai nodrošinātu plašākas iespējas iegūt aktuālu informāciju, tika sniegtas noderīgas interneta vietņu adreses, dažādu speciālistu, iestāžu un citu integrācijas projektu kontaktinformācija.

Uzdrošināšanās un atvērta sirds ir „burvju nūjiņa”. Sākt dzīvi jaunā vietā un jaunā situācijā ir izaicinājums. Ir grūti kaut ko paveikt, neticot sev, ieraujoties sevī un ar aizdomām raugoties apkārt. „Burvju nūjiņa” labākai dzīvei Latvijā ir uzdrošināšanās atrasties ārpus ikdienas vides, jautājumu uzdošana par Latviju tiem, kuri Latviju saprot labāk, izbraukšana ārpus savas ierastās dzīves vietas uz kādu līdz šim neapmeklētu vietu Latvijas kultūras kartē, kāda jauna vietējā ēdiena receptes izmēģināšana vai kāda zemnieka saimniecības apmeklējums. Tāpēc projekts rādīja ceļus, kas cilvēkiem ejami pašiem, lai paplašinātu savu Latvijas izjūtu - dalībnieki guva idejas ceļojumiem pa Latviju, Latvijas mazo uzņēmumu, kultūras notikumu apmeklējumiem, Latvijā ražotas produkcijas izmēģināšanai. Lai „burvju nūjiņa” darbotos, tās lietotājiem ir jābūt atvērtai un siltai sirdij. Par to, ka tas jau ir noticis ar projekta dalībniekiem, liecināja interese par latviešu seno zīmju spēku, cieņa pret tautas tradīcijām un uzticēšanās projekta īstenotājiem.

**Vēlam visiem - gan mums - tiem, kuri uzņem,
gan jums - tiem, kuri ierodas uz dzīvi Latvijā,
būt cilvēkiem, kuri vēlas mācīties un kuriem ir silta un atvērta sirds!**

**Ingūna Irbīte and Daina Zelmene,
Coordinators of the project “Living in Latvia-3 ”**

The society transforms. People become more dynamic, change their work and living places, travel and form relations with other people in the most different places of the world. To separate people in groups- the local and the immigrant becomes more complicated. Which person should be considered the local in the rapidly changing world? How long the person can be called the immigrant? Today's reality makes other issues topical - how to join and become belonging to the place where you have arrived for settling, how to accept people who have arrived from other places and how to decrease the separation in one's own people and the others. Individuals and non-governmental organizations play an increasingly greater role in lessening the challenges caused by changes.

Implementing diverse integration activities for a longer period of time, educating and supporting people who have arrived and settled in Latvia from other countries EDC has accumulated remarkable experience how people from other countries could better align with and adapt themselves in the society of Latvia.

Without basic knowledge about the country, its laws, institutions, history and economy, a person is only in the status of the observer from the side; he does not belong to the particular society and its cultural space. Therefore one of the conditions of successful adaptation of immigrants is learning. The project participants acquired four parts of the program - one's own identity in the society of Latvia; national economy and employment of Latvia; key principles of Latvia's functioning as a state; and history, culture and traditions of Latvia. Participants took place in seminars, discussions, read additionally the distance education materials, asked questions to experts from different areas, participated in practical trainings and visited museums, cultural places and met the inhabitants of Latvia.

Language is the key. In order to become part of something, to understand "the rules of the game", to be able to use the opportunities provided by the state and to feel comfortable when settling in Latvia, one needs the basic knowledge of the Latvian language. All the project activities promoted the learning of the Latvian language while listening and talking with people whose mother tongue is Latvian; besides the project participants were encouraged to use the Latvian language in a psychologically supportive environment telling about their feelings and asking questions.

„The magic wand” for better life in Latvia is taking the risk to be outside the everyday environment, asking questions about Latvia to people who understand Latvia better, leaving the habitual dwelling place and visiting some place in the cultural map of Latvia that has not been visited before, trying out some recipe of the local food or visiting a local farmer.

Ингуна Ирбите и Дайна Зелмене,
координаторы проекта «Жить в Латвии 3»

Общество преобразуется. Люди становятся динамичнее, меняют местожительство и место работы, путешествуют и общаются с другими людьми по всему миру. Разделить людей на группы - местные и приезжие - становится всё сложнее. Кого можно называть местным в этом стремительно меняющемся мире? Как долго человека считать приезжим? В наше время актуальными становятся другие вопросы. Как почувствовать принадлежность месту, куда ты приехал жить? Как стать там своим? Как принять приезжих и как уменьшить разделение на своих и чужих?

В уменьшении возникающих из-за перемен трудностей всё большую роль играют отдельные личности и негосударственные организации.

Центр развития образования (IAC) в течение длительного времени осуществляет разнообразные интеграционные мероприятия, обучает людей, приехавших жить в Латвию из других стран, и обеспечивает необходимую им поддержку, поэтому накоплен большой опыт того, как приезжим лучше адаптироваться в латвийском обществе.

Без основных знаний о государстве, его законах, учреждениях, истории и экономике человек является лишь сторонним наблюдателем, он не принадлежит к конкретному обществу и его культурному пространству. Поэтому одним из условий успешной адаптации приезжих является учёба. Участники проекта освоили четыре части программы - своя идентичность в латвийском обществе; латвийская экономика и занятость в Латвии; основные принципы деятельности латвийского государства; история, культура и традиции Латвии, а также

участвовали в семинарах, дискуссиях, дополнительно читали материалы дистанционного обучения, задавали вопросы различным экспертам, отправлялись на практикумы в музеи и культурные объекты, встречались с жителями Латвии.

Язык - это ключ. Чтобы стать своим, чтобы понять «условия игры», использовать предоставляемые государством возможности, чувствовать себя комфортно, приехав жить в Латвию, необходимы базовые знания латышского языка. На всех мероприятиях проекта поощрялось изучение латышского языка: была возможность слушать людей, для которых латышский язык является родным, общаться с ними, к тому же психологически благоприятная атмосфера способствовала употреблению латышского языка при рассказе о своих ощущениях, а также задавая вопросы.

«Волшебная палочка» на пути к лучшей жизни в Латвии - это смелость выйти за рамки обыденной среды, задавать вопросы о Латвии тем, кто эту страну понимает лучше, отправиться в поездку и посетить какое-либо место на карте культурной жизни Латвии, в котором еще не приходилось бывать, попробовать приготовить какое-либо местное блюдо или посетить крестьянское хозяйство.

Divvirzienu integrācija jeb interešu klubi

Iveta Vērse,
projekta „Dzīvot Latvijā - 3” vadītāja

IAC pieredze un regulārais darbs četrus gadus laikā projektos „Dzīvot Latvijā” ar mērķgrupu parādījis, ka izveidoto programmu ik gadu nepieciešams pilnveidot, lai reaģētu uz monitoringa rezultātiem, imigrantu un Latvijas sabiedrības vajadzībām. Tādējādi projektā „Dzīvot Latvijā - 3” tika iekļauta aktivitāte „Interesu klubi dažādos Latvijas novados”, kas paredzēta, lai dalībniekiem būtu iespēja tikties, iepazīties un sadarboties ar Latvijas sabiedrības pārstāvjiem, kas projekta kontekstā ir Latvijas kultūrvides vēstnieki, pilsoniskās līdzdalības aktivitāšu īstenošanas partneri, reģionālo pasākumu organizētāji un dalībnieki. Aktivitāte projekta ietvaros veicina plašu vietējās sabiedrības iesaisti trešo valstu valstspiederīgo integrācijā un ļauj praksē īstenot Eiropas kopīgos integrācijas pamatprincipus - integrāciju kā savstarpējās pielāgošanās divvirzienu procesu.

Projekts praksē apliecina, ka integrācija ir divvirzienu process. Latvijas iedzīvotāju sadarbība, tikšanās un tuvāka iepazīšanās ar imigrantiem veicina abu kopienu pārstāvju līdzdalību, abu iesaistīto pušu atvērtību un informētību viena par otru, jo aktīva pilsoniskā sabiedrība sekmē kopējo valsts attīstību, gluži tāpat kā abu pušu līdzdalība stiprina arī katra indivīda sociālo kapitālu.

Iveta Vērse,
Project manager of “Living in Latvia - 3”

Implementing the projects “Living in Latvia” in the period of four years, its program is being evaluated and supplemented each year according to the needs of the target group. The innovation of this year’s project was the activities - interest group meetings in different regions of Latvia that were planned to give the participants a possibility to meet, get acquainted with and cooperate with the representatives of the society of Latvia. The project proved in the practice that integration is a two-way process: the cooperation of the local community and immigrants, meetings and better knowing each other promotes the participation of the representatives of both communities, the openness of both the involved sides and being informed about each other, which is important for life in Latvia in future.

Ивета Версе,
руководитель проекта «Жить в Латвии 3»

В течение четырёх лет программа проектов «Жить в Латвии» год от года подвергается оценке и дополняется в соответствии с нуждами целевой группы. Новшеством проекта этого года стали активные мероприятия - клубы по интересам в различных краях Латвии, предназначенные для того, чтобы у участников проекта была возможность встретиться, познакомиться и сотрудничать с представителями общественности Латвии. Проект на практике доказал, что интеграция - это двусторонний процесс: сотрудничество между местным обществом и иммигрантами, встречи и более близкое знакомство способствует соучастию представителей обеих общин, их открытости и информированности друг о друге, что очень важно для дальнейшей жизни в Латвии.

leskats projekta „Dzīvot Latvijā - 3” 2013. gada četros interešu klubos Kuldīgā, Gulbenē, Viļķenē un Rojā.

Katrā interešu klubā tika iesaistīti attiecīgās jomas konsultanti - meistari no katras apmeklētās pilsētas un novada.

Projekta 1. interešu kluba Kuldīgas konsultantes - meistarē Vijas Astaševskas atziņas pēc pasākuma norises:

„Pasākums bija atmiņā paliekošs visiem, kuri tajā piedalījās, par to liecina kaut vai tas, ka esmu dzirdējusi „no malas”, ka cilvēki Kuldīgā zina, ka tāds pasākums ir bijis un tā dalībnieki ir stāstījuši citiem par to, cik „interesanta tikšanās ir bijusi ar Latvijā dzīvojošiem ārzemniekiem un cik interesanti kopā pavadījuši dienu”. Visi kuldīdznieki uzskata, ka viņi ir guvuši pozitīvas emocijas, jaukus iespaidus, dienu pavadījuši lietderīgi, emocionāli uzlādējušies. Īpaši visi uzsver to, ka izjūt gandarījumu par to, ka spējuši parādīt to, kas Latvijas un Kuldīgas pusē tiešām ir kultūras mantojums, kaut mazu daļiņu no tā, un izjūt patriotismu, jo cilvēki bija ieinteresēti, un tas deva pozitīvu enerģiju rādīt stāstīt, iesaistīt.

Kuldīdznieki viesus vērtē kā jaukus, ieinteresētus, atsaucīgus, ļoti patiesus, atvērtus, visus ļoti priecēja tas, ka viesi izrādīja tik lielu ieinteresētību un pat dalījās savā pieredzē: dažas no viešņām stāstīja, kā viņas ada zeķes, kā veido papēdi; cita - neatgāja no stellītēm; daudz jautājumu bija folkloras kopas meitenēm: par tradīcijām, tautas tērpiem, tautas dejām.

Mēs ļoti pozitīvi vērtējam šādu pasākumu, sevišķi to, ka ārzemnieki tiek „izvesti” ārpus Rīgas un iepazīstināti ar kultūru un tradīcijām reģionos, jo cilvēki laukos ir dažādi, kultūras tradīcijas tik atšķirīgas. Šādā veidā ārzemnieki tiek arī ieinteresēti apceļot Latviju individuāli: kopā ar ģimenēm, viņi jau zinās uz kuriem dodas, kas mūsu novadam ir raksturīgs, un lielajos novada pasākumos jau personīgi varēs uzrunāt satiktos kuldīdzniekus, jo viņi visi piedalās lielajos pasākumos.

Mums šķiet, ka tas izdevās. Jūtamies lepnii!!!”

Projekta 2. interešu kluba Gulbenes konsultantes - meistas Ditas Grigores atziņas pēc pasākuma norises:

„Sadarbība projektā „Dzīvot Latvijā - 3” mūsos - Gulbenes cilvēkos radīja priekšstatu par to, kā jūtas un ko domā trešo valstu pilsoņi, kas ierodas dzīvot mūsu valstī. Projekta dalībnieki iesaistījās diskusijās ar mūsu novadniekiem, kuri labprāt rādīja un stāstīja savu mazo vai lielo uzņēmējdarbības pieredzi. Gulbenes mazie uzņēmēji ir atvērti sabiedrībai, tāpēc mums šķita interesanti redzēt un dzirdēt, kā cilvēki no citurienes vēlas iedzīvoties Latvijā, ko viņi ierauga pirmo un ko izjūt.

Vispirms, katram pastāvīgajam Latvijas iedzīvotājam jābūt gatavam ar pozitīvām domām ievest mūsu valsts dzīvē cilvēku, kurš izvēlas šeit dzīvot, veidot ģimeni vai strādāt. Bieži mūs nomāc stereotipi par trešo valstu cilvēkiem, kas ierodas Latvijā. Individuālajās sarunās sapratām, ka viņiem radās interese par amatniecības darinājumiem - Klēras lakatiem, Edgara podiem un sniega korpēm, invalīdu biedrības svecēm, meiteņu darinātajām piespraudēm. Vīrieši savukārt ar nelielu izbrīnu pētīja, kā Gulbenē var darboties starptautisko pārvaldījumu uzņēmums, kādas ir tā priekšrocības, kādas problēmas mēdz būt ikdienā. Kāds varbūt domās - kā pašam gatavot sieru? Aktīvi diskutēt ar mums vēlējās Maksims, kurš teica, ka vasarā noteikti apmeklēs Gulbenes novadu, lai šeit ar ģimeni atpūstos. Viņi apgalvoja, ka projekts palīdz apzināt valsti un iedrošina doties arī uz pilsētām, kas atrodas tālāk no Rīgas. Projekta dalībnieki bija pārsteigti par aktivitātēm, kas notiek Gulbenes novadā. Ciemošanās dažādās pilsētās, dažādos novados dod iespēju tuvināties mūsu ikdienai, mācīties dzīves iespēju atklāsmi. Vērtīgas ir mūsu diskusijas, kuras pilnveido gan trešvalstnieku, gan mūs.

Arī Gulbenes vēsture ir interesanta, jo pilsēta ir jauna, tās vēsturi veidojis dzelzceļš, kas šobrīd demonstrē mūsu valsts attīstību un perspektīvu. Projekta dalībnieki noteikti aizdomājās par cilvēku likteni Gulbenē, par esošo darbavietu skaitu un to, kāpēc cilvēki attīsta jaunas amatniecības idejas. Pasākuma dalībnieki, kas dalījās pieredzē - leļļu meistare, uzņēmēja, sveču meistars, lakatu audējas, podnieks, sieru meistars, projektu vadītāja, vēsturniece, skolotāja - atzina abpusēju bagātināšanos diskusiju laikā un ir atvērti arī turpmākai sadarbībai.”

Projekta 3. interešu kluba Viļķenes konsultantes - meistas Māras Zvīnes atziņas pēc pasākuma norises:

„Ar neviltotu interesi šī gada aprīlī viļķenieši gaidīja ierodamies citu valstu iedzīvotājus, kuri nolēmuši savu dzīvi turpmāk saistīt ar Latviju. Dienas garumā esot kopā, noskaidrojās, ka viņi ir laipni, zinātkāri, atsaucīgi un ieinteresēti par ikdienas norisēm nelielā lauku teritorijā, tās piedāvātajām iespējām vietējiem iedzīvotājiem darba, atpūtas, izglītības u.c. jautājumos. Par to liecināja viesu jautājumi klātesošajam pagasta pārvaldes vadītājam I. Dzenim, kurš vispusīgi un sīki skaidroja lietas, kas saistītas ar pagasta attīstības jautājumiem, budžeta veidošanas nosacījumiem, iedzīvotājiem piedāvātajām darba iespējām, aktuālām jaunās paaudzes izglītošanas un aktīvās atpūtas iespējām. Kā

pārvaldes vadītājs atzina pēc tikšanās, viņš bijis pārsteigts, ka atbraucējus interesējušas tik konkrētas lietas. Pēcāk individuālās sarunās ar viesiem viņš atbildējis uz viņu jautājumiem par dzīvošanas iespējām pagastā. Ja ir vēlēšanās apmesties uz dzīvi šeit, tāda iespēja pastāv. Ciemu teritorijā ir brīvi dzīvokļi, taču lielais mīnuss ir darbavietu trūkums. Latviešu valodas apguve arī pie mums būtu sekmīga, jo vide ir izteikti latviska.

Mūsu pārlicība - šiem cilvēkiem noteikti vajadzīgi integrācijas pasākumi, tādi kā šī projekta ietvaros iespējamie un piedāvātie. Kur gan viņi vēl tik nepastarpināti varētu iepazīties ar latviskās kultūras niansēm, gadsimtos tapušām koku apdziedāšanas tradīcijām, ar vietējo vēlmi saglabāt savu kultūras un vēstures mantojumu skolas muzejā, ar tuvākās apkārtnes labiekārtošanas un kārtībā uzturēšanas darbiem. Pasākuma dalībnieki bija patiesi ieinteresēti visā, ko darīja, veica to ar lielu sajūsmu. Bija atsaucīgi, pievienojot savu balsi kopīgam dziedāšanas mirklim, nebija skubināmi pārējās piedāvātajās aktivitātēs - bērzu sulu tecināšanā, orientējoties skolas apkārtnē, meklējot dažādu paaudžu skolēnu un pedagogu stādītos kokus, un putnu būrīšu gatavošanā. Ar neviltotu sajūsmu viesi apskatīja skolas sporta halli un treniņu zāli, secinādami, ka pilsētās bieži nav šādu iespēju - par nelielu maksu sevi sportiski nodarbināt.

Mūs aizkustināja viesu vēlme un cenšanās runāt latviski. Varējām apmainīties viedokļiem par pavasara norisēm un tradīcijām viņu iepriekšējās dzīves vietās. Secinājām, ka tie priekšstatī, kuri viņiem bija par dzīvi Latvijas laukos pirms ierašanās mūsu pagastā, dienas gaitā daļēji ir mainījušies. Iepriecināja grupas sastāvs, jo tajā bija visu vecumu pārstāvji. Neraugoties uz to, visiem atradās ko darīt, katra vecuma pārstāvim savā līmenī un izpratnē, ko mēs arī uz vietas centāmies piedāvāt un pielāgoties.

Mēs esam spējīgi viņus saprast un pieņemt, šeit dzīvo arī viņu tautieši, kuri, gadiem ejot, ir integrējušies latviskā sabiedrībā. Viņi varētu kalpot kā viens no faktoriem sekmīgai šo iebraucēju integrācijai vietējās kopienās. Mūsaprāt, tad integrācija notiktu bez liekas ažiotažas, mierīgi un pakāpeniski, kas būtu pieņemami un svētīgi abām pusēm - kā vietējiem iedzīvotājiem tā atbraucējiem.”

Projekta 4. interešu kluba Rojas konsultantes - meistarē Zintas Valdmanes atziņas pēc pasākuma norises:

„Dzīve Ziemeļkurzemes jūrmalciemā Rojā ar katru gadu vairāk tiek virzīta atpūtnieku un tūristu apkalpošanas virzienā. Tiek veidota pievilcīga infrastruktūra, sakopti dabas objekti, uzņēmēji dažādo viesmīlības izpausmes, iedzīvotāji mācās uz ikdienā ierastām vietām un lietām paraudzīties ar svešinieku acīm un noticēt sava novada kultūras mantojuma unikālajai vērtībai.

Tikai Rojas caurbraucējiem šķiet, ka sen aizvējojušas atmiņas par bijušā varenā zvejnieku kolhoza „Banga” saimniecisko darbību - jūras zvejniecību un zivju rūpniecisko pārstrādi. Rojenieki tikai dziļi sirdīs noglabājuši rūgtumu par tradicionālās nodarbes izzušanu un līdz ar to - ievērojamo dzīves līmeņa pazemināšanos. „Tā viš i !” īsi atrauc vietējie. „Ciliks jau nav kabat, ko a oder uz ār var rādīt!”

Vecie zveji un viņu ģimenes locekļi ir lepna tauta. 50 gadus dzīvodami un strādādami aizliegtajā pierobežas zonā, ir pieraduši pie savrupības un svešādo pieņem lēnām, ar apdomu. Varbūt viņus pat īpaši neinteresē grūtības, ar kādām saskaras Latvijā iebraukušie, jo pašiem problēmas ir pāri galvai. Viņi svešajos saskata reālus konkurentus uz jau tā neesošajām darba vietām un mazajām algām. Tikai iedomājot savus piederīgos, kas labākas dzīves meklējumos atstājuši dzimto krastu un izklīduši plašajā pasaulē, kļūst saprotoši un jautā - vai līdzīga programma kā „Dzīvot Latvijā” tiek piedāvāta arī citās Eiropas Savienības zemēs? Uzrunātie rojenieki atzīst, ka tāda programma ļoti noderētu arī viņu tuviniekiem svešās zemes iepazīšanai.

Šādā rakursā jūrmalnieki kļūst apbrīnojami pielaidīgi un izdomas bagāti. Viņi parādīs izdzīvošanas knifus krīzes skartajā piejūrā, atbildēs uz visdažādākajiem jautājumiem, dalīsies mūdruma receptēs ar ļaudīm, kas mācās latviešu valodu un nāk ar vēlmi izprast, pieņemt un saudzēt skarbo pārmaiņu vējos ārdēto jūrmalcietni Roju.”

Latviešu valodas atbalsta kluba darbībā gūtā pieredze: veiksmes, problēmas un to iespējamie risinājumi

Aija Kalve,
latviešu valodas kluba vadītāja

Par neapstrīdamu patiesību mūsdienās tiek uzskatīts, ka valodā tiek uzkrāta tautas pieredze un nodota tālāk etnosa ģenētiskā atmiņa. Apgūstot valodu, cilvēks ietiecas kādas tautas kultūrā, pasaules kārtībā, apgūst garīgās vērtības, tai atbilstīgu valodiski izprastu pasaules ainu. Īpaši svarīgs šis valodas aspekts ir cilvēkiem, kuri dažādu apstākļu dēļ ir pieņēmuši lēmumu dzīvot Latvijā. Laba latviešu valodas prasme šiem cilvēkiem ir ne tikai saziņas līdzeklis, bet būtībā galvenais nosacījums, lai integrētos sabiedrībā.

Projekta „Dzīvot Latvijā - 3” ietvaros Latviešu valodas atbalsta klubs tika organizēts, lai nodrošinātu latviešu valodas kontekstu saziņā, pilnveidotu dalībnieku latviešu valodas prasmi, padziļinātu priekšstatu par latviešu folkloru, ieražām un kultūras tradīcijām. Izvēloties tematus latviešu valodas kluba nodarbībām, tika respektētas dalībnieku intereses un ieteikumi. Tā nodarbību saturā parādījās tēmas: „Skaistākās vietas Latvijas novados”, „Latviešu nacionālie ēdieni”, „Lauku tūrisms”, „Iepazīstam Rīgu”, un „Latviešu valodas vēsture”. Latviešu valodas atbalsta kluba dalībnieki pozitīvi novērtēja iespēju pašiem piedalīties tematu izvēlē un daļēji arī nodarbību sagatavošanā. Piemēram, temata „Skaistākās vietas Latvijas novados” apguves laikā dalībnieki atnesa fotogrāfijas, atklātnes un veidoja stāstījumu par saviem iespaidiem, apceļojot Latviju. Interesanta izvērtās nodarbība par latviešu ieražām, kurā dalībnieki, stāstot par tradīcijām citās valstīs, saskatīja kopīgo (vērtību aspektu) un atšķirīgo (svētku un rituālu izpausmes).

Katrā valodas atbalsta kluba nodarbībā tika iepazīts un apspriests kāds latviešu valodas temats, saistot to ar dalībnieku pieredzi. Apgūstot latviešu valodas likumības, tika realizēta diferencēta pieeja, kas ļāva katram dalībniekam aktīvi iesaistīties nodarbību satura apguvē. Lielā mērā to sekmēja arī iegādātie mācību līdzekļi, kas palīdzēja apgūt latviešu valodas pamatjautājumus. Visi kluba dalībnieki uzsver, ka latviešu valodas prasmes ir uzlabojušās, it īpaši runāšanas un lasīšanas prasmes. Tomēr jāatzīst, ka latviešu valodas prasme vairākiem dalībniekiem ir nepietiekama, un tas noteikti ietekmē šo cilvēku dzīves kvalitāti Latvijā.

Plānojot latviešu valodas atbalsta kluba darbu nākotnē, lielāka uzmanība būtu veltāma tieši latviešu valodas prasmju uzlabošanai. Noteikti jāņem vērā arī dalībnieku ieteikums - organizēt kluba nodarbības vismaz divas reizes nedēļā, jo valodas apguvei, jo sevišķi rakstītprasmes pilnveidei, nepieciešams ilgāks laiks. Respektējams ir arī dalībnieku lūgums reizi mēnesī organizēt konsultāciju.

Latviešu valodas kluba darbs noteikti ir bijis produktīvs. Tas ir veicinājis valodas apguvi un lielā mērā padziļinājis izpratni par latviešiem un dzīvi Latvijā.

Aija Kalve,
leader of the Latvian language group

Unquestionable truth nowadays is the view that a language accumulates the experience of the nation and passes over the genetic memory of the ethnos. Acquiring the language a person insinuates into the culture of the nation, the order of the world, masters the spiritual values, the linguistic world view that conforms to it. The Latvian language support group was organized in the project to ensure the Latvian language context in the interaction, to improve the participants' Latvian language skills, to deepen their understanding of Latvian folklore, customs and cultural traditions. A particular theme of the Latvian language was introduced and discussed in each meeting of the language support

group and related to the participants' experience. Acquiring the regularities of the Latvian language the differentiated approach was used that allowed each participant participate actively in the acquisition of the content. The work of the Latvian language group certainly was productive. It has promoted the language acquisition and largely deepened the participants' understanding of Latvians and life in Latvia.

Айя Калве,
руководитель клуба латышского языка

В наше время неоспоримым считается факт накопления языком народного опыта и передачи через язык генетической памяти этноса. Изучая язык, человек проникает в культуру данного народа, его мироустройство, постигает его духовные ценности и осознанную на уровне языка картину мира. В рамках проекта группы поддержки по изучению латышского языка были организованы для того, чтобы обеспечить контекст латышского языка при общении, дать участникам возможность усовершенствовать знания латышского языка, углубить представления о латышском фольклоре, народных обрядах и культурных традициях. На каждом занятии клуба латышского языка рассматривалась какая-либо тема, связанная с опытом участников клуба. При освоении закономерностей языка был реализован индивидуальный подход, что позволило каждому стать активным участником занятия и освоить его содержание. Работа в клубе латышского языка, безусловно, была продуктивной. Это способствовало не только изучению языка, но и тому, что участники проекта стали лучше понимать латышей и особенности жизни в Латвии.

Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai

Daudziem cilvēkiem, kuri vēlas apmesties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā, viena no lielākajām problēmām ir darba atrašana. Reizēm šo jautājumu izdodas atrisināt gluži netradicionālā veidā - nevis meklējot darbu, bet pašam kļūstot par darba devēju - uzņēmēju. Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta projektu vadītājs Mārtiņš Pakalniņš informē par atbalsta saņemšanas iespējām uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Grantu programma „Atspēriens”

Mārtiņš Pakalniņš,
Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta projektu vadītājs

Kas ir grants? Tas ir neatmaksājams finansējums, kuru drīkst izlietot tikai konkrētiem mērķiem. Grants „Atspēriens” ir finanšu līdzekļi, kas paredzēti uzņēmējdarbības uzsākšanai vai attīstībai Rīgā.

„Atspērienu” 2009. gadā izveidoja Rīgas dome sadarbībā ar *Swedbank* ar mērķi veicināt mazo un vidējo uzņēmumu attīstību, motivēt izbraukušos Latvijas iedzīvotājus atgriezties Rīgā, kā arī veicināt straujāku Eiropas Savienības labklājības līmeņa sasniegšanu.

Kopējais „Atspēriena” budžets, ieskaitot 2013. gadu, ir 500 000 Ls. Līdz 2012. gada beigām no iesniegtajiem vairāk kā 800 pieteikumiem par uzvarētājiem atzīti 84. Konkurence ir diezgan liela, un izredzes uzvarēt ir apmēram 10%. Turklāt pat pēc uzvaras ne vienmēr viss notiek, kā plānots. Dažādu apstākļu dēļ vairāki pretendenti ir bijuši spiesti atmaksāt saņemtos granta līdzekļus daļēji vai pat pilnībā. Tāpat ir ierosinātas vairākas tiesvedības par nepamatoti iztērētu līdzekļu pieziņu.

17

Katru gadu tiek organizēti divi konkursi - martā un septembrī. Pieteikties var gan fiziskas, gan juridiskas personas. Līguma realizācijas laikā ir jārada vismaz viena jauna darbavieta.

Lai saņemtu „Atspēriena” atbalstu, uzņēmējdarbībai jāatbilst vismaz vienai no Rīgas pilsētas prioritārajām jomām. Tās ir: transports, tūrisms, ražošana (jo īpaši - biotehnoloģija, ķīmija un farmācija, elektronikas un elektrotehnikas ražošana, metālizstrādājumu ražošana), informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, profesionālie un zinātniski tehniskie pakalpojumi, izglītība.

Atbalsta intensitāte ir 75%. Vienam pretendētājam maksimālā pieejamā summa ir līdz 8000 Ls. No „Atspēriena” uzņēmums grantu var saņemt tikai vienu reizi - iepriekšējo konkursu uzvarētāji nākamajos konkursos netiek atbalstīti.

Pie atbalstāmām izmaksām pieskaitāmi izdevumi tehnikas un iekārtu iegādei, grāmatvedības pakalpojumiem, juriskonsulta pakalpojumiem, interneta mājas lapas izveidei, licenču iegādei, specifiska rakstura datorprogrammu iegādei vai izstrādei, specifiska rakstura darbaspēka apmācībai, preču zīmes reģistrācijai, patentu reģistrācijai, tehnisko prototipu izveidei dabā u.c.

Granta izmaksa notiek divās daļās. Pirmie 80% no granta summas tiek izmaksāti uzreiz pēc līguma noslēgšanas. Tad viena kalendārā gada laikā uzņēmums saskaņā ar līgumu iztērē visu granta summu 100% apmērā. 20 darba dienu laikā pēc līguma termiņa beigām pašvaldībā ir jāiesniedz gala atskaite, kuru izskata konkursa komisija. Ja atskaite tiek apstiprināta, uzņēmumam tiek izmaksāti atlikušie 20% no granta summas.

Sīkāka informācija par „Atspērienu”, konkursa nolikumi, pieteikuma veidlapas, apraksti par iepriekšējo gadu uzvarētājiem un cita informācija pieejama www.atsperiens.lv. „Atspēriena” jaunumiem iespējams sekot arī Twitter kontā - @atsperiens. Jautājumus var uzdot, rakstot e-pastu uz atsperiens@riga.lv.

Many people who decide to settle in Latvia one of the greatest problems is finding the job. Sometimes this question is solved in a rather untraditional way - instead of a job seeker the person himself becomes the employer - the businessman. The project leader of Riga Development department Mārtiņš Pakalniņš informs: the Grant program „Atspēriens” /Take-off/ is the financial means that are envisaged for starting the entrepreneurialship or its development in Riga. It was established in 2009 by Riga Council in cooperation with Swedbank with the aim of promoting the development of small and medium-size businesses, motivating the inhabitants of Latvia who have gone abroad to return in Riga as well as promoting faster achievement of the wellbeing level of the European Union. The total budget of “Atspēriens” starting with 2013 is 500 000 Ts. Each year 2 competitions are organized - in March and September. More information is available www.atsperiens.lv.

Для многих людей, желающих остаться в Латвии на постоянное жительство, одной из самых больших проблем является трудоустройство. Иногда этот вопрос удаётся решить нетрадиционным способом, т. е. не искать работу, а самому стать работодателем. Руководитель проектов Департамента развития города Мартиньш Пакалниньш сообщает: «Программа грантов „Atspēriens” - это финансовые средства, предназначенные для развития и реализации предпринимательской деятельности в Риге. Эта программа была создана в 2009 году совместно Рижской думой и „Swedbank”, чтобы способствовать развитию малых и средних предприятий, мотивировать уехавших за границу жителей Латвии вернуться в Ригу, а также по возможности быстрее достичь уровня благополучия Европейского Союза. Общий бюджет программы, включая 2013 год, - 500 000 латов. Каждый год проводятся два конкурса - в марте и сентябре. Более подробная информация на домашней странице www.atsperiens.lv.

Citas uzņēmējdarbības atbalsta iespējas Rīgas pilsētā

Uzņēmējdarbības atbalsts Rīgā pieejams divos veidos - atbalsts konsultāciju veidā un atbalsts, kas sniedz praktisku labumu.

Lielākā daļa konsultāciju sniedzēju darbojas Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā (LIAA) (www.liaa.lv). Tajā iespējams saņemt konsultācijas par jauniem uzņēmējiem paredzētu atbalstu no Eiropas Savienības fondiem, kā arī praktiskas konsultācijas par uzņēmuma dibināšanu.

Ar topošo uzņēmēju konsultēšanu nodarbojas arī Jauno uzņēmēju centrs (JUC) (www.juc.lv). Šī organizācija piedāvā bezmaksas seminārus par dažādām ar uzņēmējdarbību saistītām tēmām. JUCā iespējams saņemt arī individuālas bezmaksas konsultācijas.

Biedrība „*Connect Latvia*” (www.connectlatvia.lv) atbalsta inovācijas un palīdz komercializēt atklājumus un izgudrojumus. Tajā pieejams senioru ekspertu tīkls, kas sniedz specifiskas konsultācijas.

Konsultācijas par produkta ražošanas uzlabošanu, tehnoloģiju attīstību un komercializēšanu, kā arī par ārvalstu tirgu apgūšanu iespējams saņemt „Latvijas tehnoloģiskajā centrā” (<http://www.innovation.lv/ltc>). Šī organizācija nodarbojas arī ar ES fondu apguvi.

Praktisku atbalstu iespējams saņemt no Latvijas tehnoloģiskā parka (<http://www.ltp.lv/pub>). Tas piedāvā nomniekiem - jaunajiem uzņēmējiem telpas un infrastruktūru par zemāku nomas maksu, nekā ir vidējā tirgus cena.

Nodibinājums „*TechHub*” (www.riga.techhub.com) piedāvā atbalstu uz produktu orientētiem uzņēmumiem. Atbalsts izpaužas kā subsidētas darbavietas, sapulču un prezentāciju telpas, mentoringi un kreatīva darba vide.

Nopietns atbalsta mehānisms ir biznesa inkubatori, piemēram, Andrejsalas kreatīvo industriju inkubators „*Creative Andrejsala*” (www.creativeandrejsala.lv). Šis inkubators jaunajiem uzņēmējiem piedāvā biroju infrastruktūru un dažādus citus atvieglojumus viņu ikdienas darbā. Tas galvenokārt sadarbojas ar radošo industriju pārstāvjiem. Lai pieteiktos, uzņēmumam, ir jāatbilst virknei nosacījumu.

Tāpat uzņēmējdarbības inkubatori ir arī lielākajās augstskolās - Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības zinību fakultātē, Rīgas Tehniskajā universitātē un augstskolā „*Turība*”. Pieteikšanās noteikumi ir atšķirīgi, taču komandā noteikti ir jābūt kādam šo augstskolu studentam.

Veiksmi, radošumu un darbaspējas sava uzņēmuma dibināšanā!

Projekta dalībnieku viedoklis - vajadzības un novērtējums

Kas Latvijas iedzīvotājiem būtu jāzina par iebrucējiem Latvijā? Projekta „Dzīvot Latvijā - 3” dalībnieku atbildes

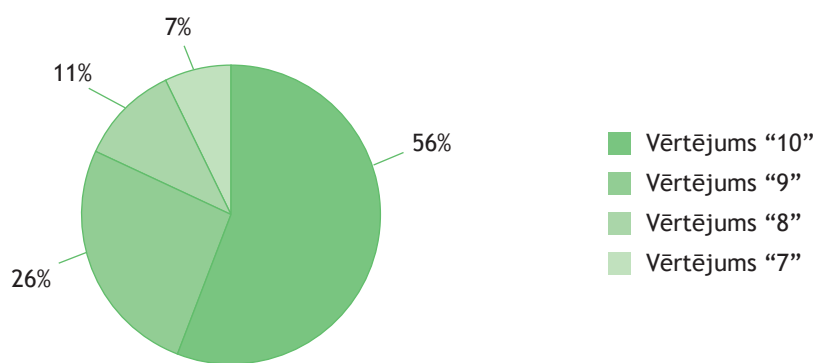
- Uz Latviju atbrauc cilvēki ar izglītību, savām iegūtajām prasmēm, savu kultūru, un gribētos, lai mūs pieņem.
- Ka mums ir paši labākie nolūki, bet mums ir grūtības saistībā ar valodas barjeru, un Jūsu laipnība un pieņemšana mums ir ļoti svarīga.
- Katrs iebrucējs nes sev līdzīgu vērtīgu informāciju, kas bagātina un papildina Latvijas kolorītu, vairo potenciālu. Mūsu spēks ir mūsu dažādība un vienotība.
- Galvenais, lai iedzīvotāji uzņemtu iebrucējus kā viesus, kas turpmāk var kļūt par labākajiem draugiem.
- Iebrucēji ir atvērti komunikācijai un ne vienmēr atbalsta savas valsts politiku.
- Atbraucēji, kā likums, ir strādīgi cilvēki, kas interesējas par dzīvi, citiem cilvēkiem, kas „iet uz kontaktiem”.
- Uz Latviju atbrauc cilvēki pēc savas vēlēšanās, viņi ciena Latviju, tās kultūru un vēsturi.
- Iebrucēji mīl Latviju. Mēs arī esam Latvijas sastāvdaļa.
- To, ka iebrucējus atbalsta integrācijas projekti un ka Latvijas teritorijā iebrucēji nav pamesti un atstāti likteņa varā.
- Nepieciešama adekvāta informatīvā politika, kas virzīta uz tolerances un savstarpējās cieņas attīstīšanu.
- Iebraukšie cilvēki ir labvēlīgi. Izturamies pret cilvēkiem tā, kā gribētos, lai izturas pret tevi.
- Iebrucēji ir dažādi un ir daudz labu cilvēku, viņi var būt noderīgi Latvijai.

Projektā „Dzīvot Latvijā - 3” ar tā dalībniekiem esam kopā strādājuši aptuveni sešus mēnešus. To laikā līdztekus izglītojošām aktivitātēm tika vadīts mērķa grupas monitorings, kas bija nozīmīgs programmas pilnveidei un konsultantu, ekspertu piesaistei. Kaut arī IAC ir uzkrājis vairāku gadu pieredzi darbā ar trešo valstu valstspiederīgajiem, ik gadu iedziļināmies tieši šo projekta dalībnieku specifisko vajadzību noteikšanā, lai piedāvātu atbalstu. Tā piemēram, projekta sākumā no projekta dalībniekiem tika iegūta izvēsta informācija par to, ar kādām grūtībām viņi saskaras, dzīvojot Latvijā, un kāds atbalsts nepieciešams. Pie aktuālākajām tika minētas grūtības dokumentācijas noformēšanā, juridiskie jautājumi, neskaidrās iespējas saņemt medicīnas pakalpojumus, kā arī pats būtiskākais - valodas apguve. Tāpēc projekta gaitā tika palielināts latviešu valodas atbalsta kluba nodarbību skaits, pieaicināti eksperti medicīnas pakalpojumu jautājumu skaidrošanai, kā arī jurists. Līdzīgi, uzsākot projektu, tika noskaidrotas dalībnieku vajadzības pēc programmas atbalsta materiāliem, kas projekta laikā tika iegādāti un izmantoti darbam semināros, latviešu valodas atbalsta klubos un tālmācībā. Dalībnieki visvairāk bija minējuši, ka vēlas saņemt grāmatas par Latviju, grāmatas un materiālus latviešu valodas apguvei, tāpat viņiem svarīgi ir tālmācības materiāli un uzdevumi tēmas apguvei, kā arī vārdnīcas un elektroniskie materiāli.

Projekta noslēgumā mums, projekta īstenotājiem, bija nozīmīgi saņemt atgriezenisko saiti par projektu. Iegūtie pozitīvie rezultāti skalā no „1” līdz „10” (skat. 1. attēlu) ļāva domāt, ka projekts ir sasniedzis mērķi - tas ir sasniedzis būtisku ieguldījumu projekta dalībnieku dzīves uzlabošanā: vairāk kā puse (56%) mērķa grupas dalībnieku projekta ieguldījumu vērtējuši kā ļoti nozīmīgu. Kopumā projekta ieguldījums dzīves kvalitātes uzlabošanā tika vērtēts tikai ar augstākajām atzīmēm no 7 līdz 10 - no tā varam secināt, ka dalībnieku vajadzības projekta laikā tika sadzirdētas un īstenotas.

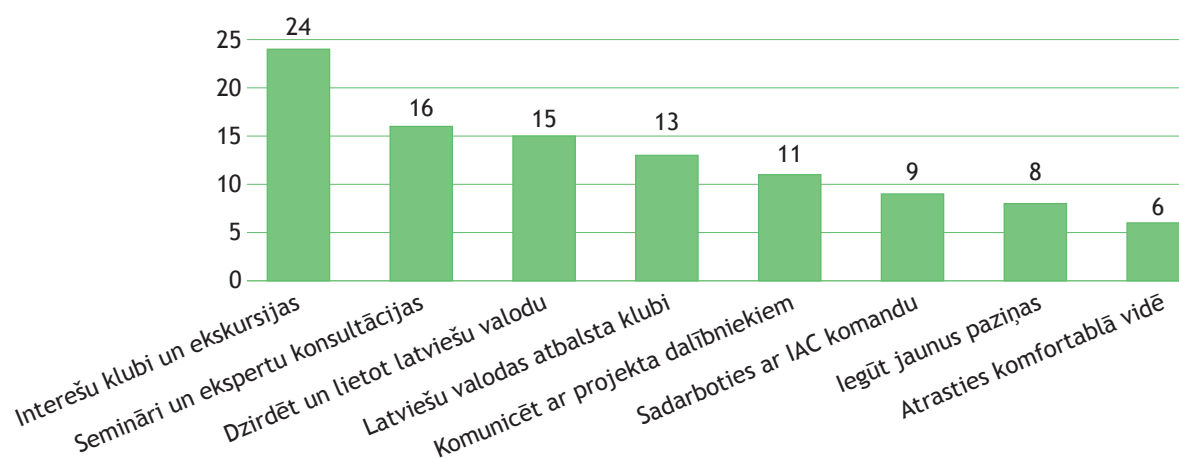

1. attēls

Lūdzot izvērtēt projekta piedāvātos pasākumus (skat. 2. attēlu), starp nozīmīgākajiem tiek minēta šī gada projekta novitāte - interešu klubi Latvijas novados (24), tam seko līdzīgu dalībnieku atbilžu skaitu ieguvušie semināri un konsultācijas (16), iespēja dzirdēt, lietot (15) un mācīties latviešu valodu (13), kā arī komunicēt ar citiem un iegūt jaunus draugus (11). Projekta novērtējumā kopumā dalībniekus visvairāk interesējusi semināra daļa par Latvijas vēsturi, kultūru un tradīcijām, visaugstāk novērtēts interešu klubs Rojā un ekskursija uz Latvijas bankas naudas muzeju. Šī informācija mums ļaus arī turpmāk plānot projekta aktivitātes, kas būs būtiskas iebraucēju atbalstam dzīvei Latvijā!

2. attēls

Проект Центра развития образования (IAC)

«Жить в Латвии»

для подданных третьих стран - людей,
недавно приехавших жить в Латвию,
предоставляет возможность:

- встретить людей с похожим опытом и делиться опытом решения проблем;
- получить знания и информативные материалы о Латвийском государстве, о людях, традициях, природе Латвии, о социальной поддержке;
- участвовать в практических занятиях и познавательных экскурсиях;
- задать вопросы и получить консультации экспертов - специалистов разных сфер;
- улучшить знания латышского языка;
- найти единомышленников и друзей, сотрудничать с командой IAC и специалистами разных сфер.

Проекты Европейского фонда интеграции
подданных третьих стран IAC осуществляет с 2009 года.

Участники проектов имели возможность:

- на семинарах и путём дистанционного обучения приобрести знания о Латвийском государстве и его законах, географии, населении, экономике, истории Латвии, о занятости в стране, культуре, традициях и других вопросах;
- получить консультации специалистов по вопросам занятости, медицины, общего образования и образования по интересам, экспертов по делам гражданства и миграции, юристов, психологов, социальных работников и других специалистов;
- участвовать в учебных экскурсиях в здание Саэйма Латвийской Республики и здание Банка Латвии, в Международный аэропорт «Рига», Рижскую думу, Агентство государственного социального страхования, Художественный музей «Рижская Биржа», выставочный зал «Арсеналс», Музей природы, Музей истории Риги и мореходства, в Старую Ригу и др., а также отправиться на экскурсии и познакомиться с жизнью людей в разных краях Латвии;
- посетить спектакли в Латвийской национальной опере, Латвийском национальном театре, Большой гильдии;
- послушать концерт Раймонда Паулса с участием самого Маэстро, учить песни Лиго под руководством Илги Рейзнице, посетить концерт латышских песен;
- на практических занятиях изготовить глиняную посуду в мастерской керамика Ингриды Жагаты «Цепли», испечь хлеб под руководством пекарей хлебопекарни «Лачи», лить свечи; в обществе настоящего пчеловода ознакомиться с жизнью пчёл, дегустировать выращенные и изготовленные в Латвии продукты питания, разрисовать футболку, сплести Янов венки, а также участвовать в других творческих мероприятиях;
- учить латышский язык и практиковаться в его применении в клубах поддержки.

Если желаете узнать больше и принять участие в дальнейших проектах IAC, посетите домашнюю страничку www.iac.edu.lv, звоните по тел. 67503730, пишите iac@latnet.lv.

Projekts „Dzīvot Latvijā - 3” (Nr. IF/2011/1.a/1) tiek īstenots Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2011. gada programmas ietvaros ar Eiropas Savienības (75%) un Latvijas valsts budžeta (25%) finansējumu. Par materiāla saturu atbild biedrība „Izglītības attīstības centrs”.

Education Development Centre (EDC) projects

Living in Latvia

for the third country nationals - people
who have recently settled in Latvia offers:

- to **meet people** with a similar experience and to participate in the solutions of problems;
- to **get knowledge** and **informational materials** about the life in Latvia;
- to participate in **practical classes** and **informational excursions**;
- to ask questions and receive **consultations from experts** in different areas;
- to improve the **Latvian language knowledge**;
- to acquire like-minded people and friends for future, to cooperate with the EDC team and specialists of different fields.

EDC has been implementing projects of the European third country integration fund since 2009.

Project participants have had a possibility:

- to acquire knowledge about Latvia as a state and its laws, geography and inhabitants, economy and employment, history, culture, traditions and other issues in face-to-face meetings and in distance education;
- to receive consultations from the experts on employment, citizenship and migration issues, health care, general and interest education, specialists - lawyers, psychologists, social workers and other specialists;
- to participate in study excursions in Saeima of the Republic of Latvia, the Bank of Latvia, the international airport "Rīga", Rīga Council, the State Social insurance agency, the art museum Rīgas Birža, the exhibition hall „Arsenāls”, the nature museum, Rīga History and navigation museum, Old Riga, etc. as well as to go on excursions, to get acquainted with life and people in different places of Latvia;
- to visit performances in Latvian national Opera, National theatre, Lielā Ģilde;
- to listen to the concert of Raimonds Pauls with the participation of Maestro himself and to learn Līgo songs together with Ilga Reizniece, to visit the concert of Latvian songs;
- to make earthenware in practical classes in the workshop of the ceramist Ingrīda Žagata „Ceplī”, to bake bread together with „Lāči” bakers, to make candles, to learn the life of bees together with a true bee-keeper, to taste food grown and produced in Latvia, to paint T shirts, to make Jāņi wreaths and to express oneself in other creative activities;
- to practice and learn the Latvian language in the support group.

If you want to learn more and participate in nest projects of EDC visit the home page www.iac.edu.lv

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS CENTRS

Izglītības attīstības centrs

Dzirnavu iela 34a-8, Rīga, LV-1010, Latvija

Tālrunis: 67503730; Fakss: 67503729

e-pasts: iac@latnet.lv

www.iac.edu.lv

IAC ir nevalstiska organizācija, kas darbojas demokrātiskas un saliedētas sabiedrības stiprināšanā. Lai to nodrošinātu, IAC piedāvā:

- mācību programmas starpkultūru, globālajā, pilsoniskajā izglītībā, psiholoģijā izglītotājiem un jauniešiem
- integrācijas programmu un atbalsta pasākumus cilvēkiem, kas pārcēlušies uz dzīvi Latvijā
- dažādus izglītojošus pasākumus: seminārus, konferences, pieredzes apmaiņas vizītes
 - līdzdalību dažādos projektos indivīdiem un organizācijām

Integrācijas programma “Dzīvot Latvijā” dod iespēju cilvēkiem, kuri nesen ieradušies uz dzīvi Latvijā:

- uzzināt par Latvijas valsti, vēsturi, saimniecību, kultūru un tradīcijām
 - satikt cilvēkus ar līdzīgu pieredzi
- saņemt atbalstu un profesionālus ieteikumus veiksmīgai dzīvei Latvijā
- piedalīties praktiskās mācību ekskursijās un tikties ar vietējiem iedzīvotājiem
 - mācīties latviešu valodu

